

Pirmskolas izglītības iestāžu pieejamība pašvaldībās

Darba grupas uzdevums

- izskatīt pašvaldības esošās problēmas;
- atbilstoši konstatētajām problēmām, izvirzīt individuālus risinājumus;
- risināt finanšu piesaistes jautājumus;
- noteikt tālākās darbības virzienus situācijas uzlabošanai.

Darba grupa

- LR 11.Saeimas, MP biroja, LM, IZM, VARAM, LDDK, LPS, Latvijas Samariešu apvienības, vecāku iniciatīvas grupas “Nauda seko bērnam, kā arī pieaicinātie pārstāvji no Latvijas Privāto pirmsskolu biedrības, Latvijas lielo pilsētu asociācijas, Rīgas domes
- VARAM aptauja 119 pašvaldības
- Darba grupa sanāca 9 reizes
- Tikšanās dažādu, Babītes, Ēkavas, Mērupes, Ropažu, Stopiņu, Ogres, Tukuma, Siguldas, Salaspils, Ikšķiles, Baldones un Krimuldas novada pašvaldībām, kā arī Rīgas pilsētas, Daugavpils pilsētas, Jelgavas pilsētas, Jūrkampils pilsētas, Jūrmalas pilsētas, Rzeknes pilsētas, Valmieras pilsētas un Bauskas novada pašvaldībām
- Apzinātas telefoniski

Valdības apņemšanās

Deklarācija par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību (25.10.2011.) – nodrošināt pilnībā publiski finansētu pirmsskolas izglītību un aprūpi bērniem no pusotra gada vecuma saskaņā ar principu “nauda seko bērnam līdz pirmsskolas izglītības iestādei”

M r is

Rad t atbalsta sist mu, lai visiem b rniem no pusotra gada vecuma ir l dzties gi pieejama pirmsskolas izgl t bas iest de (turpm k – PII):

- vec ki var atgriezties darba tirg ;
- droš ba par atgriešanos darba tirg , veicina dzimst bu;
- PII ir b tisks solis b rna att st b un socializ cij ;
- PII dod valstij iesp ju nov rst nevienl dz bas (nabadz bas) p rmantošanu paaudz s.

B rnu skaits PII 2011.gad

B rnu skaits
no 1,5 l dz 6 gadiem
134 t kst.,
no 1,5 l dz 4 gadiem
92,2 t kst.

90,8 t kst.
apmekl PII

Rind uz PII atrodas
11,8 t kst.

Aptuveni 31,4 t kst.
(23%) nav izteikuši
v lmi apmekl t PII

Trīkst uzticama uzskaitē

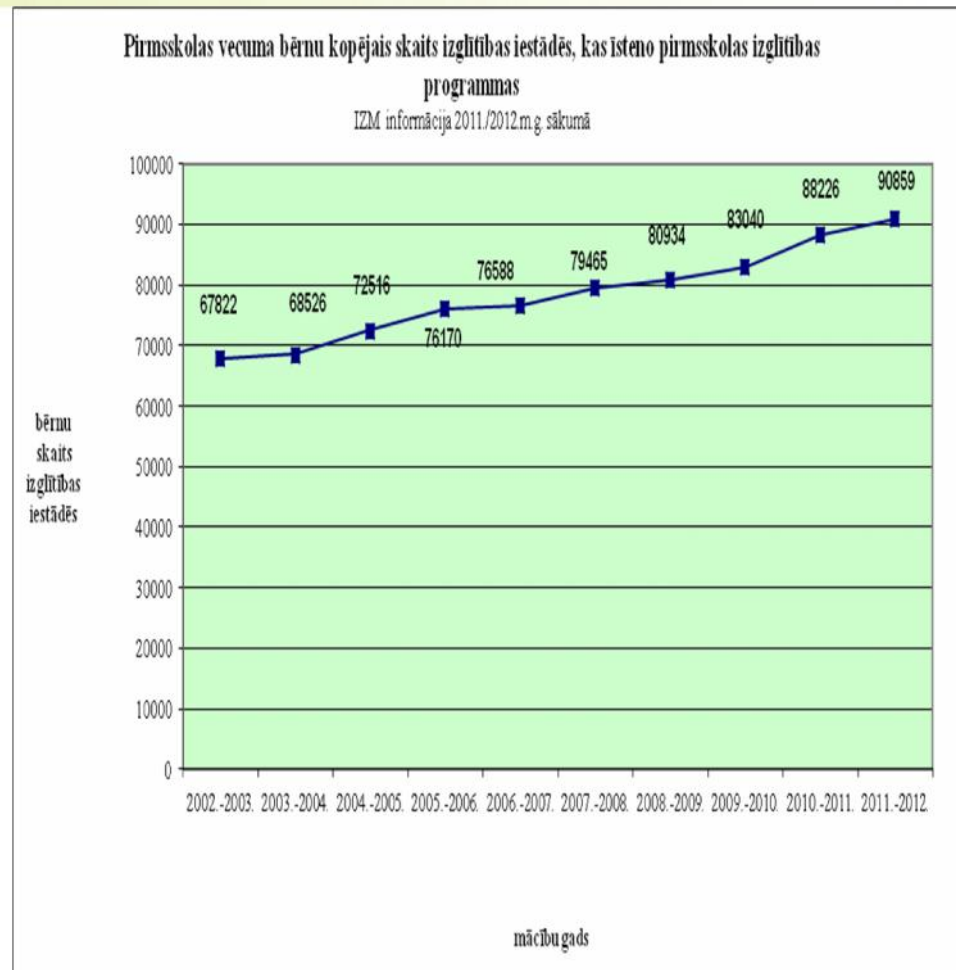
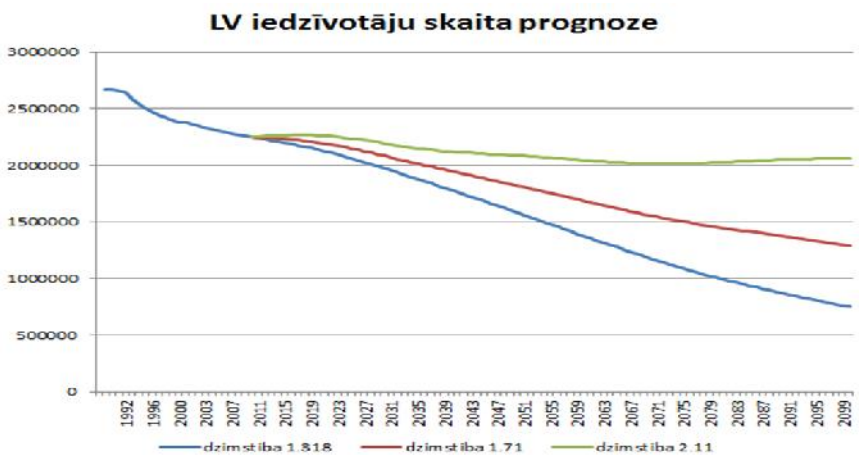
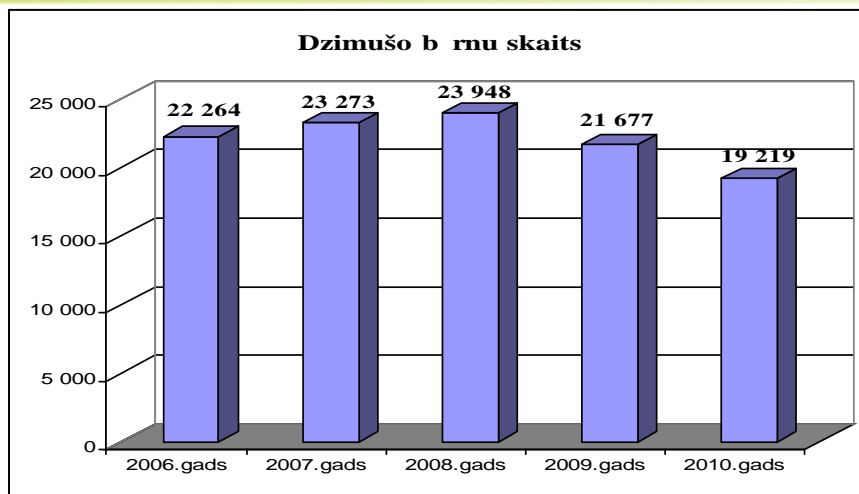
34 tūkstoši bērni rindā PII

11 800 bērni rindā PII

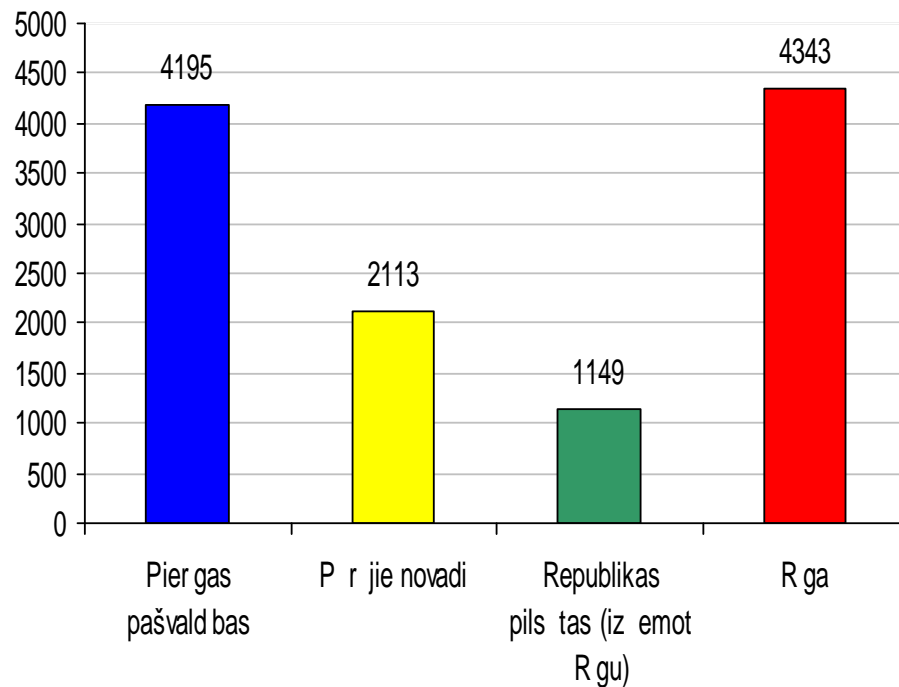
Iedzīvotāju skaits samazinās, bērnu skaits PII aug, 74% jeb 90 859 bērni apmeklā PII (2011/2012 m. c.g.)

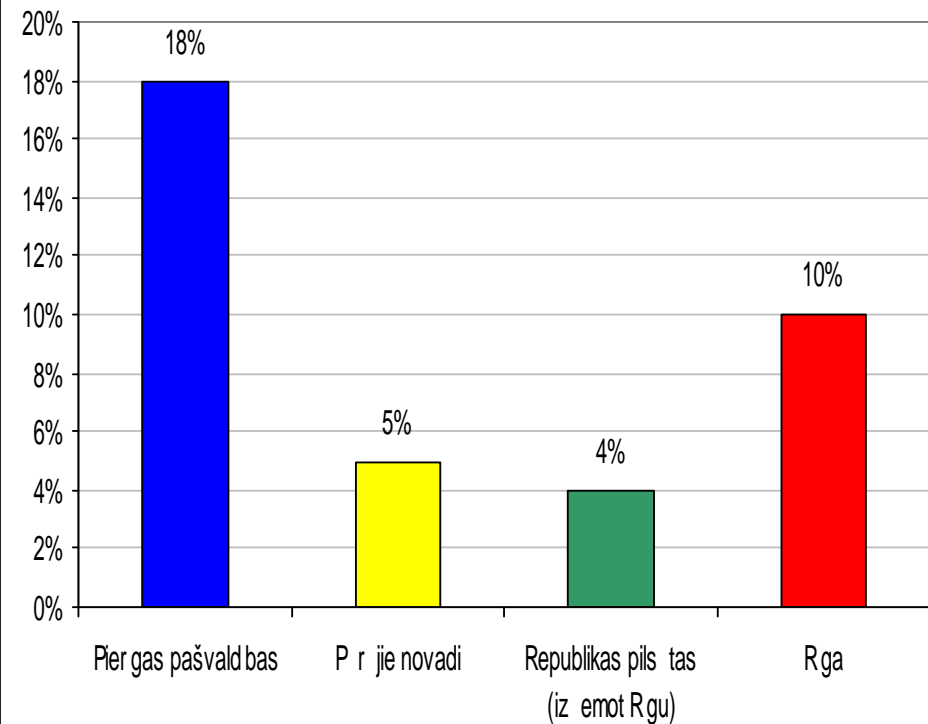

Rindas uz PII

B rnu skaits rind (1,5 - 4 g.), kuriem nav pieejama PII

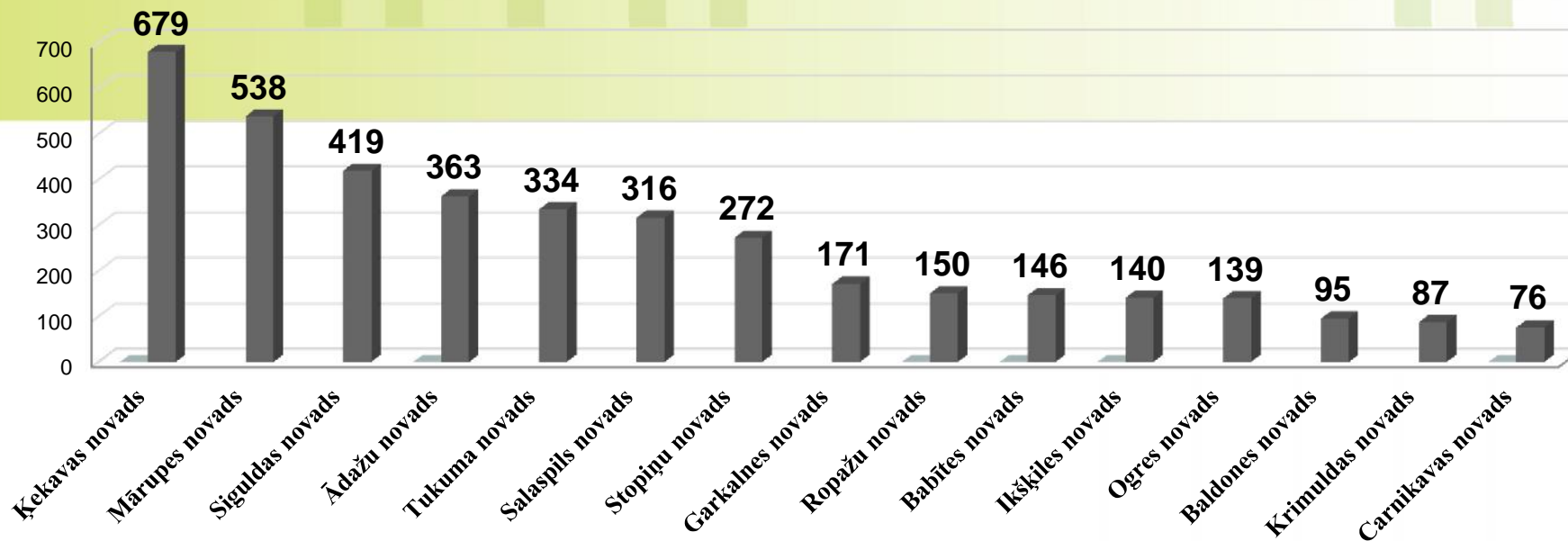

B rnu skaita rind (1,5 - 4 g.) attiec ba pret b rnu skaitu (0 - 6 g.) pašvald b s (vid ji valst 8,9%)

Rindas uz PII

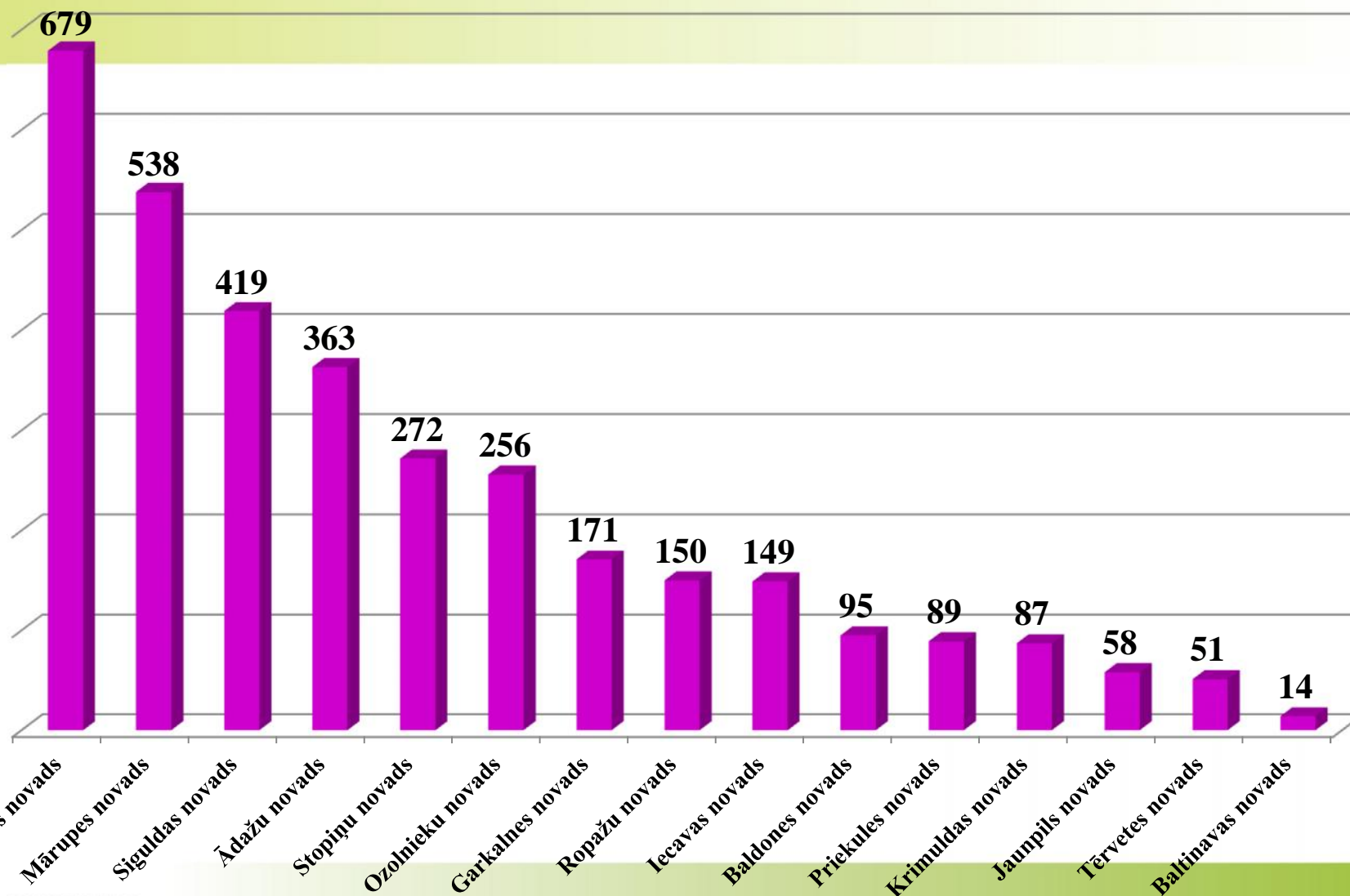
Pierogas pašvaldības - kopā 4 195 būvniecības rindas uz PII

Priekšmetu novados - kopā 2 113 būvniecības rindas uz PII

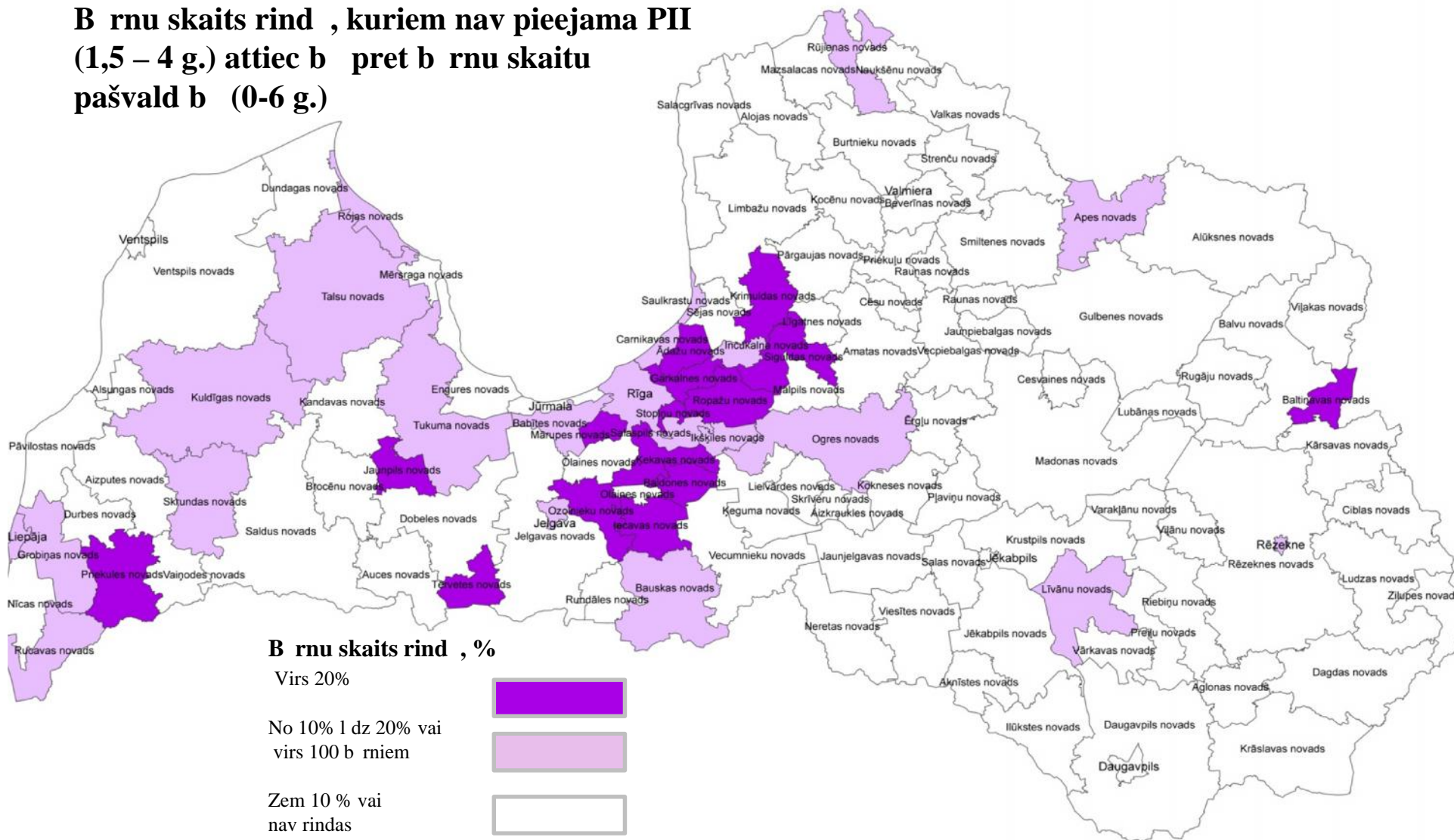

**B rnu skaits rind , kuriem nav pieejama PII (1,5 – 4 g.) attiec b
pret b rnu skaitu pašvald b (0-6 g.)
virs 20%**

Rindas uz PII

**B rnu skaits rind , kuriem nav pieejama PII
(1,5 – 4 g.) attiec b pret b rnu skaitu
pašvald b (0-6 g.)**

Iest žu skaits

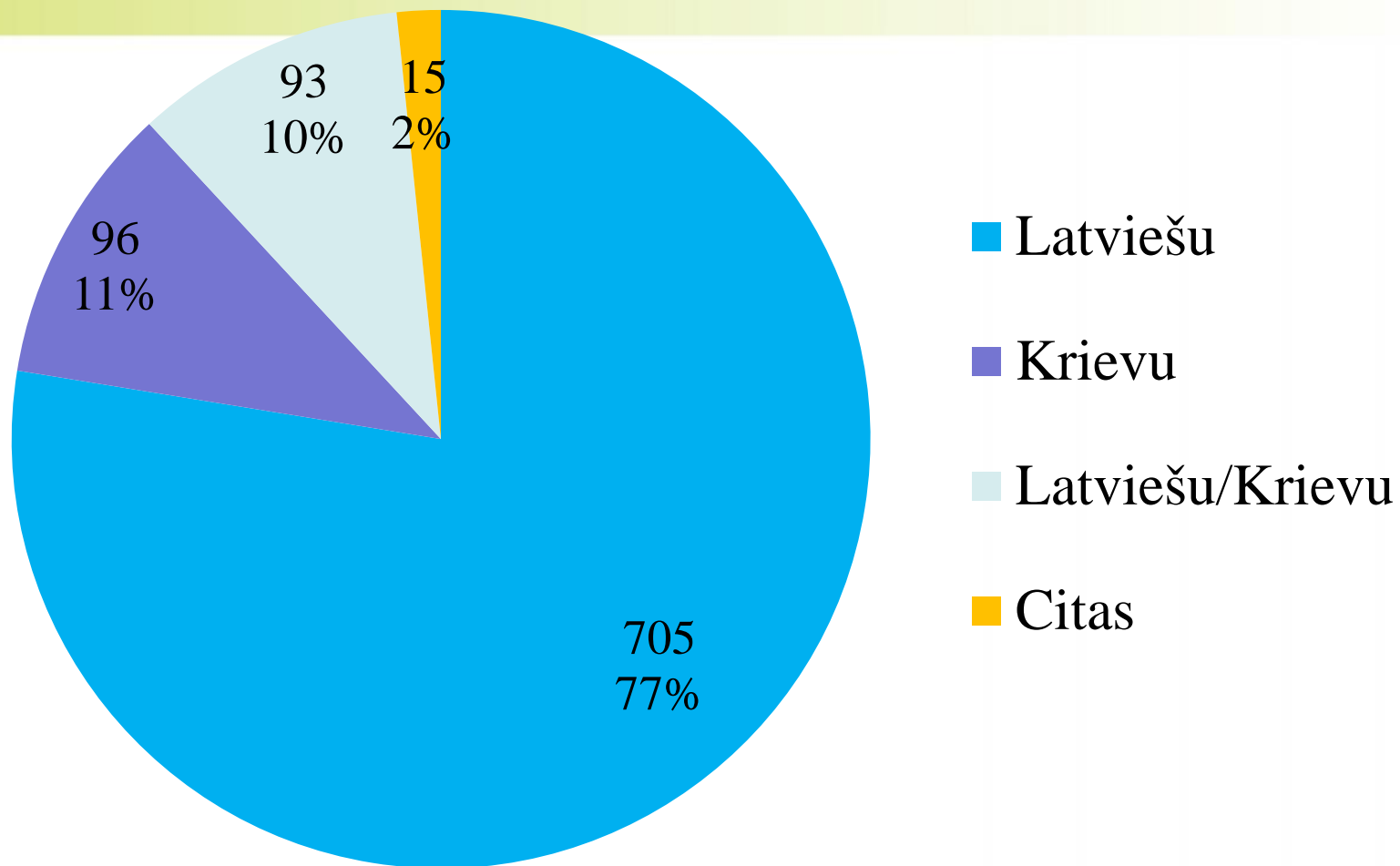
Iest žu skaits, kas nodrošina pirmsskolas izglītību
Kop : 978

1. Pašvaldību iestāžu skaits (bērnu dzimstības un skolas ar bērnu dzimstības grupām) **874**

2. Privāto iestāžu skaits **104**
60% atrodas Rīgā

PII apmēcības valoda

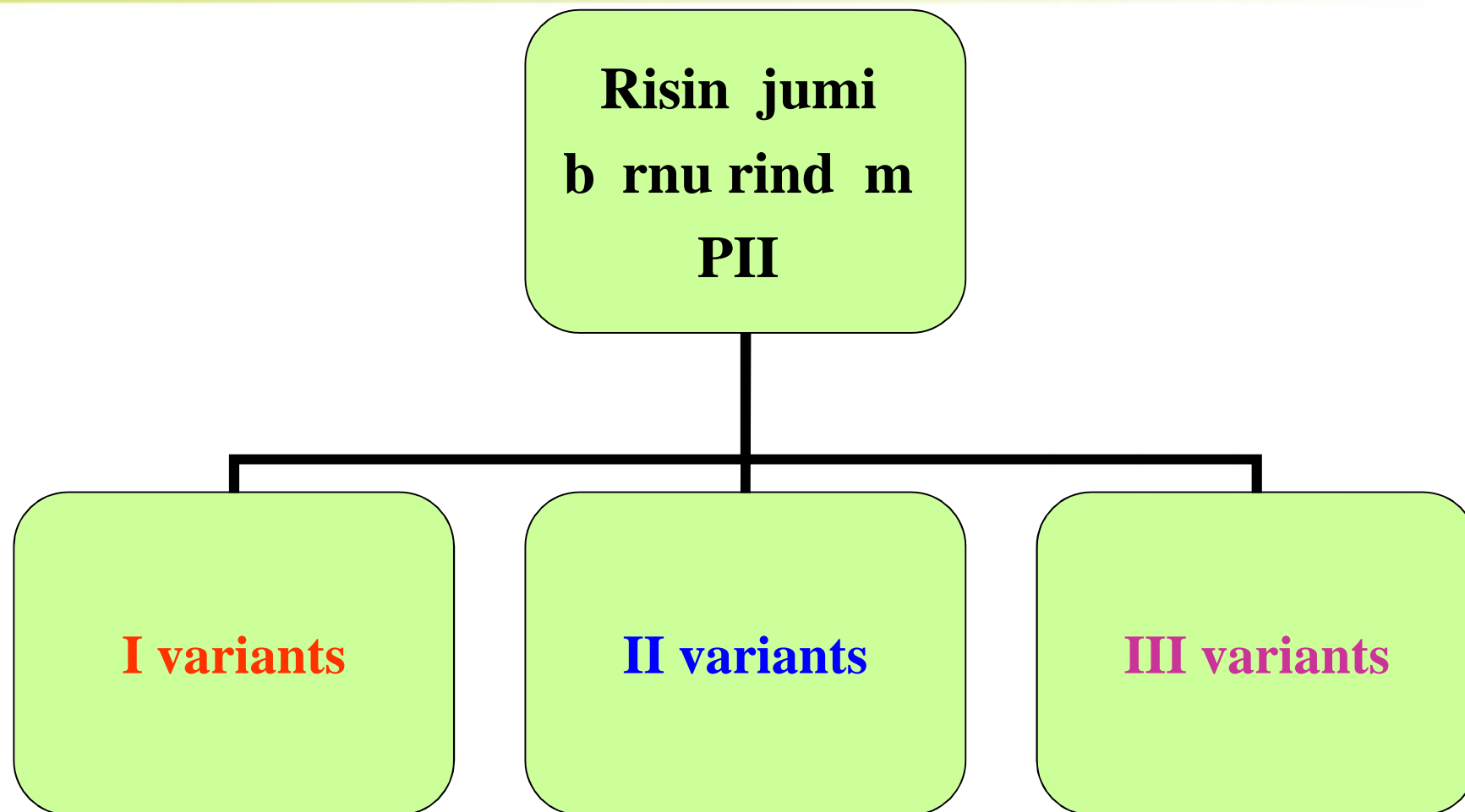

Problēma: būvniecības nodrošinātās vienlaicības PII pieejamība

1. Daļa būvniecības PII pakalpojumi vispār nav pieejami
2. Netiek pildīts likuma un Saeimas skaidrojuma noteiktais pienākums nodrošināt būvniecību no 1,5 gada vietu PII
3. Pašreizējais normatīvais regulējums neparedz patērētāja izmaksas PII
4. Vienlaicības deklarācijā būvniecības vecākiem tiek prasīts būtiski atšifrēt samaksa par PII pakalpojumu

Piedāvājums

I Variants

Valsts atbalsta pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (turpmāk – PII) darbību, līdzfinansējot pedagogu atalgojumu:

Pedagoga atalgojums pašlaik:

- finansējums no valsts budžeta pedagogu algām – 12,324 milj. LVL gadā (5 – 6 gadā), tas ir 318 LVL gadā vienam bērnam

Papildus nepieciešami 23 milj. LVL (318 LVL gadā bērnam), lai nosegtu pedagogu algas PII bērniem no 1,5 gada vecuma

35,3 milj. LVL - 105,5 t kstošiem bērnu

I Variants. Grozījumi Vispārīgās izglītības likumam

Vispārīgās izglītības likums – Vietējās pašvaldības savā administratīvajā teritorijā **nodrošina** vienlīdzīgu pieeju pirmsskolas izglītības iestādēm bērniem no pusotra gada vecuma (21.pants)

**Šobrīd tiek dažādi interpretēti jēdzieni
«nodrošina» – finansē, organizē, sniedz
pakalpojumu**

Pašvaldības atšķirīgi definē likumu

I Variants

VARAM nodrošina p rraudz bu, vai pašvald bas
iev ro likum noteikto pras bu nodrošin t (finans t)
visiem b rniem (ja vec ki v las), vietu PII
- MK noteikumi Nr.233 VARAM nolikums
4.4.apakšpunkts

I Variants

Priekšroc bas:

- pašvald b m ir br va izv le mekl t risin jumu
- pašvald bas atbalsta šo variantu
- pašvald b m samazin s iesp jas daž di interpret t normat vos aktus

Riski:

- nav p rliec bas, ka pašvald ba probl mu atrisin s (rindas ir ilgtermi a probl ma)
- nav p rliec bas, ka tiks efekt vi nodrošin ta p rraudz ba
- vienas pašvald bas b rni turpin s sa emt nevienl dz gu finans jumu
- netiek veicin ta pakalpojumu daž došana b rnu un vec ku interes s

Gan uz II, gan III variantu attiecas I
variant paredz tais:

- Vispārējā izglītības likuma precizācija
- pārraudzības nodrošināšana

II Variants – “nauda seko bērnam”

II. “Pakalpojumu groza” valsts daļa

Valsts atbalsta pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēm (turpmāk – PII) darbību, līdzfinansējot pedagogu atalgojumu:

Pedagoga atalgojums pašlaik:

- finansējums no valsts budžeta pedagogu algām – 12,324 milj. LVL gadā (5 – 6 gadā), tas ir 318 LVL gadā vienam bērnam

Papildus nepieciešami 23 milj. LVL (318 LVL gadā bērnam), lai nosegtu pedagogu algas PII bērniem no 1,5 gada vecuma

35,3 milj. LVL - 105,5 t kstošiem bērniem

II. ‘Pakalpojumu groza’ pašvaldības daļa I

Visiem pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētiem būvniecības vienībām naudas apjoms līdz pakalpojuma sniedzēja neatkarīgi no tā, kas ir PII pašnieks

Nauda ‘seko’ ar norīkojumiem ar citu pašvaldību

II. Privātie PII piedāvājumu pakalpojumu

Valsts noteiktais tiesiskais regulējums PII neatkarīgi no dibinātāja formas:

- Ir jābūt reģistrātai Izglītības iestāžu reģistrācijā;
- steno mēcību atbilstoši Metodiskiem ieteikumiem vispārējās izglītības programmu noformēšanai un licencēšanai;
- Mēcību darbu organizācijai atbilstoši MK 03.08.2010. noteikumiem Nr.709 "Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadītājiem";
- Ir vienādas higiēnas, sanitāras un ugunsdrošības prasības.

II. ‘Pakalpojumu groza’ pašvaldības

Atbilstoši MK 13.07.1999. noteikumiem Nr.250:

- atalgojumi (izņemot pedagogu atalgojumu, kuru piešķir katrai komūnai no valsts budžeta)
- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
- komandējumu un dienesta braucienu izdevumi
- pakalpojumu samaksa
- materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtība līdz 150 latiem par vienu vienību) iegāde
- grāmatu un žurnālu iegāde
- arktisko remontu saistītie izdevumi

Papildus:

- *lietojuma vērtība: 5 % no nekustamā paša kadastrālās vērtības*

II. Pakalpojuma paties s izmaksas

1. K p c atvasin jums nekustam pašuma kadastr l v rt ba?
- Neatkar gas instit cijas (Valsts zemes dienests) noteikts lielums, kas atspogu o konkr t pašuma v rt bu
2. K p c 5%?
- Piezem ta kapit la lietojuma v rt ba
3. Nemaina izmaksu apjomu pašvald bai k pakalpojuma sniedz jam – maina pakalpojuma izmaksu atspogu ojumu (tiek tuvin ts re laj m izmaks m)
4. Izmai as pašvald bu savstarp jos nor inos un nor inos ar priv tajiem PII

Jelgavas piem rs (pašvald bas budžets):

- b rna izmaksas PII p c MK noteikumiem Nr.250 vid j izmaksas **61,87 LVL m nes** (gad 742,44)
- l dzfinans jums patlaban uz priv to PII par b rnu **75 LVL** (gad 900 lati)
- ar lietojuma v rt bu (28,81 lati m nes /b rnam) – vid j s izmaksas par b rnu PII **90.68 LVL** (gad **1 088 LVL par b rnu**)

II. ‘Pakalpojumu groza’ pašvaldības daļa, savstarpji norīnīti

Atšī ir gais no MK noteikumiem Nr.250:

1. Ietverta lietojuma vērtība: 5% no nekustamā pašuma kadastrālās vērtības

2. Savstarpji norīnīti:

- no pašvaldības A uz pašvaldību B bērnām ‘seko’ finansējums, kas nav lielāks par pašvaldības A esošajam vidējām izmaksām. Starpību piemaksā vecāki

- ja pašvaldības B pakalpojums ir lētāks par pakalpojumiem pašvaldības A, tad pašvaldības A pārskaita tik, cik pakalpojums maksā pašvaldības B

II. Privātā PII pakalpojumu sniedzēju izraudzšanās

Vispirms vienošanās, ievrojot Publiskā iepirkuma likuma procedūras:

- Iepirkumu procedūras rezultātā pašvaldība nosaka pakalpojumu sniedzēju loku, kas atbilst pašvaldības izvirzītajām prasībām un kura sniegtos pakalpojumus tā apmaksā (pašvaldībai saglabājās ietekme uz pakalpojuma dalībniekiem) – vecākiem ir tiesības izvēlēties no šiem PII
- Būtu vecākiem ir tiesības vērsties ar sūdzību VARAM, ja pašvaldībā ir rindas uz PII, tomēr iepirkumu procedūra netiek veikta

II. “Pakalpojumu grozs” – vec ku da a

- din šana
- Papildus pakalpojumi ir rpus “pakalpojuma groza” pras b m (piem ram, modern s dejas, interešu izgl t ba)
- Pašvald bas atbalsta soci li mazaizsarg t s grupas da ji vai piln b sedzot “vec ku da u”
- Pašvald ba var segt ar papildus “pakalpojuma groz ” noteiktajam, ta u tad vien di visiem b rniem attiec gaj teritorij

II. Riski un priekšrocības

Priekšrocības:

- pašvaldībās, kur šobrīd nav rindas, saglabā iespēju regulēt jaunu PII iekšēju tirgu
- veicinās jaunu PII rašanos
- privātie PII nevar prasīt pārmērīgu samaksu vecākiem, pat ja tiek ierobežota
- pašvaldībām samazinās riski, ko rada demogrāfiskās svārstības
- palielinās pakalpojuma daudzveidība un izvēles iespējas

Riski:

- interešu konflikts iepirkumā, kuru pretendenti piedaloties pašvaldībā PII
- tiek ierobežota iespēja dažādot pakalpojumu
- vecākiem ir ierobežota izvēles brīvība
- pašvaldība ir nopirkusi vietas privātos PII, tomēr vecāki neizvēlas šādu pakalpojumu

III Variants

Atš ir gais no II varianta:

Pašvald bas sl dz pakalpojuma koncesijas l gumus:

- vec ki br vi izv las PII (priv to vai pašvald bas)
- pašvald ba nodrošina vien du finans jumu b rnam priv taj PII ar gad jumos, ja pašvald bu PII ir br vas vietas
- vec ku l dzmaks juma apm rs netiek regul ts
- PII sa em naudu tikai, ja šo pakalpojumu savam b rnam izv las vec ks
- iepirkuma proced ras nav j veic
- finansi lais risks ir pakalpojuma sniedz ja zi

III Riski un priekšrocības

Priekšrocības:

- vienādi konkurences apstākļi (pašvaldību un privāts PII)
- veicinās jaunu PII rašanos
- palielinās pakalpojuma daudzveidība un izvēles iespējas
- augot konkurencei, pieaugs kvalitāte un efektivitāte
- pašvaldībām samazinās riski, ko rada demogrāfiskās svārstības

Riski:

- pašvaldība nevar regulēt PII tirgu
- privāts PII daļēji izkonkurē pašvaldību PII, kā rezultātā:
  - a) ir pustukšas gan pašvaldību, gan privātie PII
  - b) kapitāla dārstves dākopjās izmaksas palielinās
- privāts PII izkonkurē pašvaldību PII un vāļk pakalpojumu pātraucsniegt
- privāts PII iespējams peļņt uz vecākurīna, izmantojot publisko finansējumu

Investīciju instrumenti

1. VARAM izstrādā pašvaldību investīciju pasākumus 2014. – 2020.gadu periodam
2. Pašvaldību piedāvātie risinājumi:
  - Pierogas reģionam nodrošināt piekļu Eiropas struktūrfondu finansējumiem (**Mārupe, Krimulda**)
  - paplašināt Eiropas struktūrfondu finansējumu tieši PII (**Jaunpils, Iecava**)
  - paplašināt pašvaldību aizņēmumu kopējā palielinājuma mērķus un noteikt iespēju aizēmties ar pašvaldību investīciju projektiem, kas saistīti ar pirmškolām izglītības grupu izveidi pie skolām (**Stopiņi, Garkalne, Ēkava, Ikšķile, Tervete, Iecava**)
  - atcelt PVN likmes piemērošanu PPP projektiem (**Stopiņi, Mārupe, Tukums, Ēkava**)
    - ja piemēro PVN kredītaistābībai, pašvaldībām ir papildus izdevumi
3. Privātiem PII iespēja pieteikties investīciju instrumentiem

Investīciju pielietojums

1. Privāts PII "CreaKids", Rīga (dibinātājs Norvīds uzņēmums), iestāde izveidota, ieguldot 700 tūkst. latu, var uzņemt 90 bērņus, ~ **7,700 uz bērņu**

2. dažu novada Kadag (dibinātājs dažu novada dome), iestāde izveidota, ieguldot aptuveni 4.5 milj. latu, var uzņemt 176 bērņus. ~ **28 000 uz bērņu**

Investīciju pielietojums

3. PII Tallinas ielā, Rīga – noslēdzies metu konkurss, plānots izmaksās – no **2 – 6 milj.**, paredzētas 300 bērnu vietas. No **~7 000 līdz 20 000 uz bērnu.**

Metu konkurss 300 tūkst., 1 000 uz bērnu

4. PII “Austrimā” - dibinātājs Rīgas pilsētas dome, iestāde renovāta, ieguldot aptuveni 4.3 milj. latu, var uzņemties 235 bērņus. **18 000 uz bērnu**

Investīciju pielietojums

5. Babītes novads, Baltij pirmo reizi – sterma risinājums, 42 bērniem ir nodrošināta vieta PII, noma maksimāli 4000 latu
6. Mērupes novada “Zelrti”. Realizēts publiskais un privātais partnerības (PPP) ietvaros, kas ir pirmais tāda veida projekts Latvijā

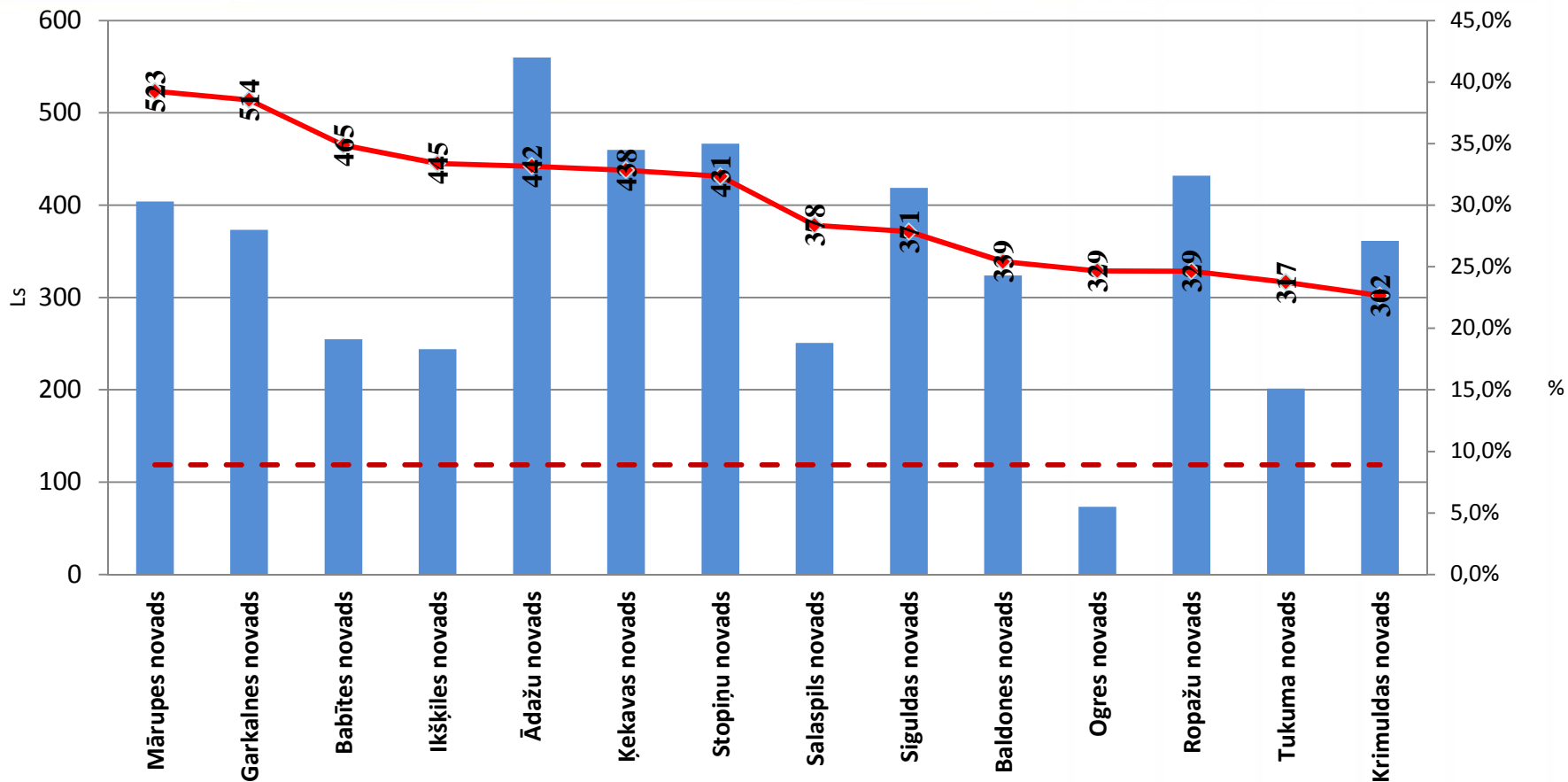

Darba grupas ieteikums

Valsts pārziņā esošie investīciju instrumenti pieejami projektiem, kur investīcija uz būvniecību nepārsniedz 10 000 LVL

Politisk griba – vai PII pieejam ba ir priorit te?

■ Bērnu skaits rindā, kam nav pieejama PII (1,5-4 g.) pret bērnu skaitu (0-6 g.) pašvaldībā, %
 ◆ vērtētie ieņēmumi uz 1 iedz. (pēc PFI), Ls
 - - - Vidēji valstī (8.9%)

Paldies!

Darba grupas par pirmsskolas
izglītības iestāžu pieejamību pašvaldības
vadītāja Sarmēterte

